

Sundbyberg 2019-10-15

Till Statssekreterare
Per Callenberg, Näringsdep.
Rasmus Cruce Naeyé,
Arbetsmarknadsdep.

Vår referens:

Mikael Klein

mikael.klein@funktionratt.se

Inspel om synergier och samverkan mellan olika EU-fonder inför programperiod 2021-2027

Vi tackar för möjligheten att delta i det sakråd som anordnades den 27 september som hade ett givande och ambitiöst program med bred medverkan från regeringskansliet, ansvariga myndigheter och andra aktörer. Vi uppskattar också den tydliga signal som ni statssekreterare gav, inlyssnande till olika synpunkter och idéer. Tidigare i år har vi givits möjlighet att lämna synpunkter till ESF-Rådet i deras pågående regeringsuppdrag inför kommande programperiod. Här vill vi bidra med några medskick i den fortsatta politiska processen.

De politiska målen som utgångspunkt för synergier

Temat för sakrådet var synergier och samverkan mellan de olika EU-fonderna. En del av diskussionerna blev av teknisk karaktär kring möjlig samfinansiering och harmonisering av regelverk mellan olika fonder, även kring utmaningarna att de olika fonderna befinner sig i olika faser av programskrivning. Naturligtvis viktiga frågor som behöver hanteras i den fortsatta processen.

Vi tror att de största synergier uppstår när det finns en tydlig och stark politisk strategi som ligger till gemensam grund för de olika fondernas programutformning. I bästa fall kan då olika satsningar inom helt olika samhällsområden, oberoende av varandra ge positiva mervärden än summan av varje insats för sig. Utgångspunkten för en gemensam politisk strategi torde vara de fem politiska mål som EU-kommissionen föreslagit för fonderna. De fem målen behöver

vart och ett fördjupas för bästa verkan i en svensk kontext, men också knyts ihop med varandra. De globala hållbarhetsmålen som definieras i Agenda 2030 omfattar miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet, där alla tre perspektiven förutsätter varandra men också förstärker varandra. En viktig princip för genomförandet av Agenda 2030 är också strategin om "att ingen ska lämnas utanför".

Vi tror att EU-kommissionens förslag till politiska mål behöver hanteras i samma ljus.

Universell utformning som politisk strategi

Universell utformning innebär en process att utforma produkter, tjänster och system som redan från början tar hänsyn till människors olikheter för att kunna nyttjas av så många som möjligt utan onödiga anpassningar i efterhand. Genom att säkerställa att alla medborgare får tillgång till, kan förstå och använda olika produkter och tjänster, undviks utestängning och diskriminering. Den mänskliga mångfalden är utgångspunkten och inkluderar därmed de horisontella principer som är definierade i EU:s program och de diskrimineringsgrunder som finns i svensk lagstiftning. En strategi för universell utformning handlar alltså om att "göra rätt från början" när investeringar ska göras, för att säkerställa att alla människor inkluderas. Offentliga medel ska inte användas till lösningar som utestänger för vissa grupper.

Exempelvis inom arbetslivet skulle universell utformning skapa bättre förutsättningar för en bredare rekrytering, men också motverka ohälsa och dålig arbetsmiljö. En bättre förmåga att ta tillvara en större mångfald av människors erfarenheter och kunskap, bidrar också till förstärkt kvalitet och verksamhetsvinster. Det är alltså också en fråga om hållbar tillväxt, både för enskilda verksamheter, men också för samhället i stort. Med ökade krav på tillgänglighet, exempelvis genom EU:s tillgänglighetsdirektiv, behöver innovation stimuleras för universell utformning för bibehållen och ökad konkurrenskraft i framtiden.

Innovationskraft

För att ta del av Socialfondens medel, krävs att projektägare har en stark likviditet och förmåga att hantera en tämligen omfattande administration. Ser vi tillbaka till innevarande och tidigare programperioder är det i huvudsak stora aktörer som tagit del av projektmedel. Detta behöver i sig inte vara negativt, men det finns en

stor potential till innovation bland mindre aktörer som inte tagits tillvara. Inte minst inom civilsamhället bedrivs ett ständigt utvecklingsarbete som utgör en stark innovationskraft. EU-fondernas medel måste kunna utvärderas utifrån vilken utveckling som de stimulerat till, därmed också vilka strukturella förändringar som uppnås. Det finns en uppenbar risk att dessa förändringar blir marginella om endast stora aktörer ges möjlighet att bidra i utvecklingen.

Med vänliga hälsningar

A handwritten signature in blue ink that reads "Elisabeth Wallenius". The signature is written in a cursive style with a large initial 'E'.

Elisabeth Wallenius, Ordförande
Funktionsrätt Sverige